

GLASNIK

AVSTR. KRŠČ. TOBAČNE DELAVSKE ZVEZE

Izhaja vsak petek

Uredništvo:
Kopitarjeva ulica 8

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 4-
pololetna . . . K 2-
četrletna . . . K 1-

Posamezna številka
stane 10 vin.

Št. 44.

V Ljubljani, dne 3. novembra 1916.

Leto IX.

S. K. S. Z.

Slovenska krščansko socialna zveza je svojemu članu g. prelatu Andreju Kalanu povodom njegovega odlikovanja čestitala sledeče:

Št. 10.

Slovenska krščansko socialna zveza, centrala naše izobraževalne, mladeniško orlovske, narodne-obrambne in delavske strokovne organizacije iskreno čestita ob Vašem zaslužnem odlikovanju. Čestita odličnemu delavcu na polju naše prosvete: modroslovcu, pisatelju, pesniku, apologetu in še posebno zato, ker ste tudi na naših priredbah predavali in kot časnikar zelo uneto pospeševali našo organizacijo.

× × ×

Našim društvom. Tajništvo Slovenske krščanske soc. zveze v Ljubljani, mora izpopolniti kataster vseh društev S. K. S. Z., ki se za čas vojske ni bil vodil. Vsa društva zato prosimo, naj na naslov: Slov. kršč. soc. zveze v Ljubljani, nemudoma naznanijo svoje odbore in vodstva odsekov. Prosimo tudi, naj vsako društvo S. K. S. Z. v Ljubljani vselej poroča, kedaj bo priredilo svoj letni občni zbor in po občnem zboru naznani S. K. S. Z. v Ljubljani sestavo odbora in morebitne sklepe splošne važnosti. Tudi sklepi sej, ki so splošne važnosti, naj se javijo centrali.

J. S. Z.

Jugoslovanska strokovna zveza je ob odlikovanju č. g. prelata Andreja Kalana poslala odlikovancu sledečo čestitko:

Št. 2134.

Izvršilni odbor slovenske krščanske socialne delavske stranke Vam, prečastiti gospod prelat, iskreno in odkrito čestita. Izredno veseli naše delavstvo Vaše odlikovanje posebno še zato, ker ste kot politik in kot časnikar obilokrat nastopali za naše pravice in to v tistih časih, ko so se danes splošno priznani naši vzori šele širili med našim narodom.

Iz naše politične delavske organizacije.

Povodom odlikovanja č. g. prelata Andreja Kalana je poslal odlikovancu izvršilni odbor slovenskega krščansko soc. delavstva sledečo čestitko:

Št. 2131.

Povodom prezaslužnega odlikovanja Vam, ki ste stali pri zibelki naše organizacije, jo vedno pospeševali z modrim svetom in dejanjem, velikemu delavcu na polju krščanske dobrodelnosti, načelstvo katoliške demokratične slovenske delavske strokovne organizacije najiskrenejše čestita.

× × ×

Prekrba z živili.

Izvršilnemu odboru slovenskega krščanskega socialnega delavstva je došlo veliko pritožb glede na preskrbo z živili iz raznih industrijskih krajev.

V Ljubljani je zelo hudo, ker se še ni uredila razdelitev kruha tako, da bi to malo, kar se dobi, ljudje kmalu in vsi dobili. Naša odkrita sodba je, da ta reč ne bo prej dobro izpeljana, dokler ne bodo hišni gospodarji delili svojim strankam živil mestne aprovizacije. Do tega bo moralo priti, četudi le s težavo: izredni časi, v katerih živimo, zahtevajo izrednih odredb. Delavci in delavke vstajajo že ob 4. zjutraj in čakajo kruha; terno zadene tisti, ki dobi zdaj že tako skrčeni hlebec kruha, če ga ne pričakaš, moraš na delo brez njega; ob 2. zjutraj že tudi čaka delavstvo kruha; zvečer se ponavljajo isti prizori. V tobačni tovarni se pripravlja vojna prodajalna; pozdravljamo jo, samo kmalu naj se odpre. Ni pa samo delavstvo glede kruha na slabem, gospodinje zamude samo za kruh vsak dan cele ure. Če se ljubljanska občina res ne more odločiti do razdelitve potom organizacije hišnih gospodarjev, naj pa aprovizacijo osredotoči tako, da se bodo stranke za vse predmete preskrbovale na enem mestu; šlo bo, samo odločna volja je potrebna. Omeniti moramo še, da se nam je poročalo, da Lichtenturnična sirotišnica v Ljubljani 14 dni ni dobila moke...

Hude pritožbe nam dohajajo tudi iz drugih delavskih krajev: iz Device Marije v Polju, kjer je zelo slabo preskrbljeno za delavstvo glede na aprovizacijo. Veseli nas pa res, ker nismo čuli nobenih pritožb iz dobrunjske občine; čast dobrunjskemu županu Korbarju.

Dalje se nam je poročalo o nedostatkih aprovizacije v Trziču, v Kropi in v Kamni Gorici.

Izvršilni odbor slovenskega krščanskega socialnega delavstva poizvedb v navedenih občinah še ni zaključil, kadar jih bo, jih objavimo, ker je nujno potrebno, da se nedostatki odpravijo.

Od političnih oblasti pričakujemo požrtvovalnosti, da bodo z odločno voljo šle v aprovizacijskih rečeh občinam na roko, ker splošna slika o aprovizaciji industrijskih krajev ni ugodna.

Izvršilni odbor slovenskega krščanskega socialnega delavstva.

Andrej Kalan.

Predsednik Katoliškega tiskovnega društva v Ljubljani prelat Andrej Kalan je odlikovan s častniškim križem Fran Jožefovega reda z vojno dekoracijo. Če kdo, je odlikovanje prelat Andrej Kalan gotovo zaslužil. Posebno se veseli z vsemi drugimi našimi poštenimi in nesebičnimi ljudmi njegovega odlikovanja slovensko krščansko socialno delavstvo, saj je odlikovanec radostno sodeloval pri ustanovitvi naše organizacije; tudi našemu listu je dober prijatelj in stalen, plačujoč naročnik, ves čas, odkar skromno sedanje glasilo slovenske katoliške delavske demokracije izhaja.

Prelat Andrej Kalan je bil rojen 2. decembra 1858 v Stari Loki. Duhovnikom je bil posvečen 24. julija 1882. Njegovih dijaških let ne bomo opisovali; rečemo samo to: izbral si je častitljivi duhovski stan res zato, ker je imel pravi poklic zanj. A vendar o njem, kot vnetem duhovniku, ki gori za svoj poklic, o izpovedniku, o oznanjevalcu svetih resnic ne bomo pisali. Podati hočemo le nekaj sličic iz časov, v katerih je deloval sedanji prelat Andrej Kalan in vtisnil pečat svoje odloč-

ne možete osebnosti politično kulturni povestnici našega malega slovenskega naroda. Ne životopisa, le nekaj potez...

Med Slovenci je začetkom 9. desetletja minulega stoletja politično življenje precej mirovalo, stalo. Pod geslom narodne sloge so znali svobodomisleci sebi ustvarjati zelo lagodne razmere in so to mirno dobo zvito izrabljali za to, da so lepo po ovinkih širili med ljudstvo svobodomiselstvo in mržnjo proti duhovščini. Med ljudstvom ni bilo nobenega napredka: ljudske organizacije, ki bi bile lahko škodovala nekaterim denarnim mogotcem, so znali umetno preprečavati. Takrat sta pa nastopila rajni kardinal dr. Misija, takratni ljubljanski knezoškof (njegovega životopisa še nimamo!) in z »Rimskim katolikom« sedanji krški škof, takratni profesor goriške bogoslovnice, dr. Mahnič. Na Kranjskem se je oklenil, recimo, radikalnih katoliških načel z vso vsmo, z vso dušo, z vsem ognjem in s celim srcem takratni trnovski kaplan Andrej Kalan. Naši ljudje v Ljubljani in na deželi so se zbirali okoli mladega trnovskega gospoda, ki je odločno stopil na plan za uresničenje starega našega bojnega gesla: Vse za vero, dom, cesarja! kateremu geslu je ostal zvest do danes.

Duhovi na Kranjskem so se ločili: naši ljudje so ustanovili »Katoliško narodno stranko«, svobodomisleci »narod. napred. stranko« z odločno »protiklerikalno tendenco«. Prvič je počilo v Ljubljani pri nadomestnih občinskih volitvah. Pod vodstvom takratnega trnovskega kaplana Andreja Kalana in primarija dr. Gregoriča smo šli v volilen boj. Bil je hud, a narodno napredni stranki smo iztrgali III. razred: male ljudi. S prav ameriško agitacijo je sicer narodno napredna stranka nam drugo leto iztrgala ta razred z zelo neznatno večinico, a na naši strani se je delalo takrat brez guljaša, brez pijače in kar je še takih ameriških vo-

lilnih sredstev, o katerih sodimo naivni, pošteni ljudje, da niso lepa. V tistih časih je pričel izhajati »Domoljub«; urejeval ga je Andrej Kalan. Volilno borbo v ljubljanski občinski svet je vodil »Domoljub«. Še zdaj se spominjam krepkih »Domoljubovih« člankov, ki so nam vžigali pogum in srčnost v hudem boju z ljudmi, o katerih še danes ne moremo reči, da so posebno izbirali sredstva v vojski s svojimi političnimi nasprotniki. »Slovenec« je v tistih časih urejeval rajni dr. Ignacij Žitnik: mož, ki je bil velik človek, zelo spreten časnikar, a njegovo nežno, mehko srce ni preneslo, da bi bil ojstro pisal proti našim načelom nasprotujoči stranki. Tole mi je enkrat rekel rajni kanonik dr. Ignacij Žitnik: »Potrebno je bilo in sam sem vedel, da je bil »Andrej« (ožji prijatelj so in še vedno tako nazivajo g. prelata Kalana) za vodstvo »Slovenca« spretnejši, kot jaz, ki recite kar hočete, sem premehkega srca, da bi »ojstro« pisal. Rad sem se mu za to uklonil, če sem bil tudi prej pri »Slovincu« kot on in vedno sva bila prijatelja.« »Slovenca« je večletni glavni urednik, Andrej Kalan, ki je medtem postal stolni vikar in po smrti rajnega kanonika vodilnega politika Kluna, kanonik ljubljanskega stolnega kapitlja, visoko dvignil. Zasebno je študiral modroslovje: posvetil se z vso vztrajnostjo resnim študijam in delu. Vso našo svetno, bilo jo je takrat le malo, in duhovsko inteligenco je zbiral okoli sebe. V jutranjih urah pred šolo in pred uradnimi urami se je zbirala tako rekoč cela katoliško narodna Ljubljana v »Slovenčevem« uredništvu; premotrila ves položaj: vse je sodelovalo in tekmovalo, da je bil kvalitativno »Slovenec« izvrsten: načelni članki so bili večinoma taki, da bi jih lahko vsak urednik znanstvenih revij neprečitane objavil.

Posebno je pa zbiral takratni »Slovenčev« glavni urednik okoli sebe dijake: srednješolce in vseučilišnike;

zahajal v njih družbe, se zabaval z njimi: modrega in izkušenega prijatelja so imeli in še imajo dijaki in visokošolci v njem. Okolu njega in okolu dr. Kreka se je zbirala mladina. Glavna zasluga gre prelatu Andreju Kalanu, da se je ustanovila katoliško narodna organizacija: akademično društvo »Danica« in da imamo zdaj že lepo vrsto naše svetne inteligence.

Sploh je kranjska duhovščina vedno zelo podpirala dijaštvo; nedavno sem zapisal v našem listu, kako velik prijatelj dijaštvu je bil rajni kanonik Luka Jeran, ki je ustanovil dijaško kuhinjo. Ko je umrl rajni kanonik Luka Jeran, je nastala vrzel; veliki prijatelj mladini Andrej Kalan je takoj nastopil in prevzel Jeranovo zapuščino: dijaško kuhinjo, ki jo še danes vodi po reku: levica ne znaj, kaj dá desnica.

Ljudstvo je poslalo kanonika Kalana v kranjski deželni zbor. V njem je ojstro in krepko branil naše svetinje in našo stvar proti našim nasprotnikom v viharnih, hudih časih. A bilo bi predolgo, če bi opisavali podrobno tiste hude boje: mi bi le želeli, če bi liki čebelica marljivi in pridni delavec na kulturnem polju prelat Andrej Kalan nam podal svoje memoare; vemo, da bi se čestitljivi, skromni mož težko za to odločil, a naši stvari in posebno našim zanamcem bi ravno njegovih spominov podali pravo sliko o razvoju naše stvari, o osebah, ki so in ki še delujejo. Pri tej priliki omenjam, da se je krščansko socialno delavstvo obračalo nanj kot deželnega poslanca, kadar je vložilo kako spomenico kranjskemu deželnemu zboru. Ne enkrat: večkrat je živahno utemeljeval resolucije slovenskega katoliškega delavskega društva za splošno in enako volivno pravico v kranjskem deželnem zboru.

Nad vse se je radoval prelat Andrej Kalan slovenske krščanske socialne delavske organizacije. Sam s kmetov doma, je kot politik nastopal za kmečke koristi, ampak kot pravi kato-

Skopuh.

H. Conscience.

Mati se je zatopila v svoje misli in poslušala, kar je pripovedovala Vanika, strmela je v skrbeh na tla. Ko je nekaj časa molčala, je izpregovorila, kot da govori sama sebi:

»Trpi, kakor kak mučenik! Kaet mu je včeraj povedala, kar je povzročilo, da mu je zažarel plamen veselja iz oči; a povedala mu je tudi nekaj, da je zaškripal z zobmi jeze in srdu. Ponoči je v spanju govoril, jokal, tožil... prestrašena sem se tresla, ko sem ga poslušala in pazila na vsak njegov zdihljaj. Danes je še bolj slab in bledejši kot je bil včeraj; roke se mu tresejo, oči mu štrle iz glave! O, ubogi moj revež Bart, nesrečni moj otrok...

Medtem ko tako govori in milo toži, stopi Bart z grablji v rokah v sobo. Ginil ga je glas njegove matere; obstane in gleda mater, ki joče. Počasi gre proti njej, poljubi njeno čelo, sam se ne more več premagati, solze mu lijejo po licih, nežno in tiho pravi:

»Uboga moja mamica, odpusti mi, ne morem si pomagati!«

Obrnil se je nato, s sklonjeno glavo z rokami zakrivajoč oči gre iz hiše.

Med svitlimi solničnimi žarki v sredi vesele narave le Bart ne dvigne glave. Brezčutno s sklonjenim hrbtom je šel po poti tako, kakor hodijo stari možje, ki so jih sklonila leta.

Od časa do časa je postal, nekoliko popravljal, odtrgal kak list od enega ali drugega grma, zvil in zopet vrgel proč; nato je zopet korakal v skrbi zatopljen dalje ali je pa strmel na male živalice, ki so se tako veselile življenja. Poslušal je sanjavo žvrgolenje in petje ptičev.

Sam morebiti ni vedel, kaj so mu vsi ti pripovedovali, a bil je le globoko ginjen, sanjal je, dokler ni počasi nadaljeval svoje poti.

Kar se ustavi in godrnja:

»Revica, od včeraj vem, kako se ti godi. Toraj sujejo te, pretepavajo, grdo delajo s teboj? Bolečine in strahu gineš? A ljubiš me le? Bolečina človeka

oslabi! Nobene srčnosti, nobene moči! Ne vem, kaj naj storim... bojim se... misli se mi medejo... bolan sem do smrti...

Bolestno se je smehljal.

»Bolan? Bolan?« je zaklical. »Le prikrivaj svojo slabost! A če bi bil tudi srčen in mogočen, kaj naj bi storil? Naj bi li dopustil, da umre ona, ki jo ljubim? To bi bila sramota, ki bi jo nikdar ne popravil?... In potem? Vraga Tisa bi umoril?...

Preplašen je planil kvišku, kakor da bi bil zapazil kačo pod travo. Krik ogorčenja in zaničevanja mu je bruhnil iz prs:

»O, tam zgoraj živi Bog!... Moje izveličanje!... moja mati!... Ne! ne! rajši se udam; rajši umrem; nositi hočem svoj križ do groba.«

Brez srčnosti koraka dalje; tišči čelo, kakor, da se boji, da bi se mu razletelo.

Ko je mladenič obupan korakal pod grmi in drevesi po poti in se vedno bolj nevede in nehote bližal samostan-

liški politik so mu bili mari vsi slovenski stanovi. Ni odrekal, kadar je bil naprošen, da govori na shodih Slovenskega katoliškega delavskega društva; kot glavni urednik »Slovenca« je skrbel za to, da se je o vsakem pojavu slovenske katoliške delavske demokracije poročalo. Pred sedemnajstimi leti je bilo. Imeli smo male sestanke v Slovenskem katoliškem delavskem društvu; sicer naznanjene v navzočnosti vladnega zastopnika policijskega svetnika Wratschkota, ki me je vselej vstavil, kadar sem proti judom zabavljaj, pa se mi ni vzljubilo zapisati nekaj vrst o enem takem sestanku. Na cesti me je ustavil »Slovenčev« glavni urednik:

»Vi, kaj ste pa imeli v nedeljo?«

Zabuljeno sem ga vprašajoč pogledal.

Nasmehnil se je, videč, da sem v zadregi:

»Shod ste imeli, kajne?«

»Da, gospod kanonik.«

»Poročali niste ničesar »Slovencu.«

»Ni bila velika reč.«

»To je vseeno; »Slovenec« mora beležiti vsak naš pojav, da naši ljudje vidijo, da se pri nas res dela. Prosim, o vsaki prireditvi poročajte »Slovencu«; ni treba obširno, samo zabeležiti se mora vsaka stvar. Jutri dopoldne ob pol 9. uri zadnji čas oddajte v uredništvu; če mene ne bo, pa dajte gospodu Rakovcu.«

Nad vse se je zanimal za razvoj našega delavskega konzuma, posebno je stal na strani Slovenskemu delavskemu stavbenemu društvu; brez njegovega osebnega jamstva bi marsikatera hiša v Vodmatu in v Rožni dolini ne stala, kakor sta mi pripovedovala prijatelja Jože Gostinčar in Franc Ziller, ki sta se pehala za denarjem okoli, ko se je zidalo in je prišla sobota: dan izplačevanja delavcem in zidarjem.

Naj povem kar zdaj, da se prelat Andrej Kalan živahno zanima še zdaj za razvoj krščanske socialne delavske

skemu dvoru, ne da bi ga bil mogel videti, se je godilo v skopuhovi hiši nekaj strašnejšega, kakor je to mogel misliti Bart.

Vrata samostanskega dvora so se odprla. Na prag je prišlo dekle: blede, suho; pod pazduho je nesla težak ovoj; z drugo roko si je zakrivala oči.

Mož grdega obraza jo je sunil v hrbet, ko je šla že dva ali tri korake od praga.

Dekle je nekoliko postalo, kakor da zapušča le bolestna ta kraj. Na ukaz hudega moža je šlo počasi močno plakajoč mimo hrastov na polje, dokler ni izginilo ljudem samostanskega dvora izpred oči.

Glave ni še dvignilo, še vedno si je pokrivalo oči, da prikriva solze, ki so ji liki reka drle po licih.

Ni dolgo tako hodila: toplo pomladansko solnce, tisočeri glasovi božje narave so gotovo našli pot v njeno žalostno srce: ustavila se je; roka ji je padla z oči.

organizacije posebno strokovne a tudi politične.

O pisatelju in o pesniku Andreju Kalanu naj zapiše besedo kdo, ki se na te reči bolj razume kot pisec tega stavka.

Nekega dne nas je presenetila novica, da kanonik Andrej Kalan noče več v deželni zbor. »Naj pridejo drugi, meni ni za to čast; hvala Bogu, da jih imamo, delati se mora tudi drugod, ne samo v politiki,« je rekel tistim, ki so mu prigovarjali naj ne opusti kranjske deželne postavodajalne zbornice.

Doživeli smo še drugo presenečenje, ko je umrl rajni kanonik dr. Franc Lampe, ravnatelj Marijanišča. Nastala je zopet velika vrzel na leposlovnem polju in posebno na polju krščanske ljubezni. Kanonik Andrej Kalan se je odločil, da prevzame vodstvo sirotišča Marijanišče; njegovo srce ga je vleklo med mladino. »Meni ni za čast, jo ne iščem; za to mi je pa, da gre naša reč povsod naprej,« je rekel nekemu, ki je precej glasno zabavljaj vsled te izpremembe.

Na polju krščanske ljubezni, povsod, kjer je bilo potrebno, da se dela nesebično in tam, kjer delo za našo stvar ne prinaša drugega kot delo, sitnosti, nehvaležnost in da moraš še sam poseči v žep, tam naletiš prelata Kalana. Kjer se delo izplača, še premastno, kakor pravijo seve nekateri zlobni in škodoželjni ljudje; pisec tega sestavka seveda ni med njimi, tam ne dobiš prelata Andreja Kalana. Nesebičnost, kako si ti lepa, samo škoda, da si tako redka čednost.

Enkrat nam je prelat Kalan posebno imponiral. Reč spada že v zgodovino, ne bo torej nič hudega, če jo zapišem. Reklo se je, da je postal okvir katoliško narodne stranke pretesen: šlo je za to, da se ustanovi Slovenska Ljudska Stranka. Pri katoliško narodni stranki se je zelo pazilo na to, da so strankine instance delovale in da se niso prezirale. Stvar je prišla v izvršilni odbor Katoliško narodne stranke. Z vseh strani se je silovito važen predmet razmotrival: pri glasovanju se je odločilo, naj se ustanovi Slovenska Ljudska Stranka. Prelat Kalan vstane in izjavi: »Tisti, ki smo se zavzemali za to, naj bi se ne ustanavljala nova stranka, izjavljamo, da se uklonimo sklepu večine izvršilnega odbora.« Podal nam je vsem s tem prelat Kalan najlepši zgled discipline in spoštovanja majoritetnega načela.

Nesebičnemu delavcu, ki je oral celino njive naše svete stvari ob zasluženem odlikovanju i naš list iskreno čestita.

Naši cilji.

Za kos naše ljubljene domače slovenske zemlje divja tam na Goriškem strašen boj. I ti dogodki, ki se odigravajo na naših tleh, bi nas lahko pustili nekoliko manj hladne, ta krvavordeča bojna zarja izza Goriškega bi morala odsevati na našo zemljo kot jarek metalce svetlobe, ki bi zavil v

svoj blagodejen sij vso našo domovino, ki bi izčistil ozračje, kazal novo smer vsemu našemu narodnemu življenju, vodil ga na nova pota. In tako se moramo trkati na prsa in priznati: Velik moment nas je pustil tako majhne, tako zelo zelo majhne in kdo je kriv — sami. Bodočnost naša leži predvsem v nas samih in ni toliko odvisna od zunanjih vplivov. Pozabili smo, da mora biti le čisto ozračje, čista voda, naš kompas, naše zrcalo, ne pa kalna voda brez pravega urejenega toka, voda kompromisov. Zašli bi kmalu kar popolnoma v politiko dvornih svetnikov in se v nji pogreznili, če bi se smatrali same sebe, da smo poklicani, da rešimo Evropo in pri tem pa popolnoma pozabili na svoj narod, na ljudstvo, v katerem smo se gibali, iz katerega smo vzrastli.

Poljaki so videli metalce svetlobe vojne baklje ob mejah svoje domovine, pili so njegov soj in njihova srca so koj vedela, kam treba, da pelje pot. In velik trenutek jih je našel pripravljene. Velik zgodovinski trenutek je združil cel narod v celoto, dasi divja med njihovimi vrstami in bo divjal najljutejši boj še vedno naprej. Slišali so klic domovine in ga niso prezrli.

Istotako Nemci! Kje si more misliti človek večjih nasprotij v vseh vprašanjih, kakor ravno med nemškimi krščanskimi socialci in nemškimi liberalci. In vendar stojimo pred dejstvom, da gredo ti ljuti nasprotniki danes roko v roki, da imajo svoj skupen odbor, bodo v skupnih vprašanjih skupno zborovali, stojijo pred svetom kot ena skupna združena narodna celota. In vendar ni noben zatajil svojih načel.

Isto pri Čehih! Naravnost prepadi načelnih nasprotstev med posameznimi strankami. In vendar je še vsak velik resen čas našel češko ljudstvo združeno v skupnem taboru.

Poglejmo naše Italijane. Kat. ljudska stranka in liberalci korakajo danes skupno v skupnih stvareh.

Le pri nas, pri naših odgovornih krogih ni našel ta klic še pravega odmeva. Med našim ljudstvom je globoko ukoreninjena zavest, da tvorimo Slovenci vsaj na zunaj, če ne že doma, narodno celoto. Vsak pravi kršč. socialni delavec to ve. In tudi z vseh strani se množe napolizraženi klici, saj jo vsi ljubimo našo slovensko zemljo, saj smo vsi njeni sinovi in s srčno krvjo smo pričali to svojo domovin. ljubezen in zvestobo na vseh bojiščih Evrope, združimo se v tem skupnem življenjskem vprašanju, a časa in priilike bomo imeli še dovolj, da si v drugih vprašanjih skrhamo meče. Klici so klici, dosedaj mogoče glas vpijočega v puščavi, tisti, ki so odgovorni za to, se ne lotijo, da bi to idejo uresničili.

Vse prevelik osebni značaj ima pri nas Slovencev vsa naša politika. Človek bi mislil, da nam je prirojeno in ukoreninjeno, da posamezne osebe vse preveč računajo z osebami. Stari boji, ki so prešli iz načelnih večkrat v osebne, užaljeni ponos samoljubja, zamera, osebno sovraštvo bi ne smelo nikoli

biti merodajno tedaj, ko gre za korist celokupnega naroda.

Veliko se je grešilo pri nas. Premalenkostni smo bili, včasih smo se zarili v kako malenkost, da se nismo videli iz nje. stvari same pa nismo videli. Predvsem pa ni bilo medsebojnega zaupanja, vzajemnega spoštovanja, kaj še najnavadnejših pojmov o dostojnosti. Vsi vemo, na kako stopinjo se je povzpelo pri nas pred vojno dnevno časopisje z malimi izjemami. Grešilo se je tu in tam, naši načelni nasprotniki so včasih kar gazili v blatu, toda tudi mi smo bili obteženi s skupno kriydo. Strast vodi na zla pota.

Če govorimo o koncentraciji slovenskih strank, o skupnosti Slovencev — in o tem moramo govoriti, ne govoriti, delati — da ne bo prepozno, moramo si predvsem razjasniti pojme glede dostojnosti. To je predpogoj do združenja, če nočemo zopet zidati na pesek.

Ljubezni do naroda, dobre volje, energije in dostojnosti, pa imamo lahko kar čez noč izvedeno koncentracijo slovenskih strank.

Nismo črnogledi glede te zadeve, presojamo trezno vso debato o tem vprašanju, ker vemo in smo prepričani, da je med nami še veliko ljudi, ki res idealno mislijo in čutijo in hočejo v resnici dobro slovenskemu narodu. In na te ljudi zidamo.

Vemo pa tudi, da bodo tisti ljudje med nami, ki ne bodo umeli resnega trenutka, ga ne bodo hoteli umeti, ki bodo tiščali v svojih osebnostih, v svoji trmi, v svojem užaljenem ponosu ali magari samoljubju, odleteli in odpadli kot gnile veje, suho listje. In takrat jih ne bo nam več žal.

Čas gre z velikimi koraki naprej!

Drobiž.

Novi škof v Brnu. Cesar je imenoval za škofa v Brnu prošta-župnika v Opa-vi, duhovnika nemškega viteškega reda Norberta Kleina.

Jezikovno vprašanje na dunajskem vseučilišču. »Fremdenblatt« poroča: Novi rektor dunajskega vseučilišča je v vseučiliškem poslopu dal nabit objavo, ki odreja, da se morajo vse vloge vlagati edinole v nemškem jeziku.

Ustanovo za invalide v znesku 25 K 84 vin. razpisuje vlada. Podrobnosti so razvidne iz razglasa, ki je nabit na mestni hiši.

Izdajatelj Fran Ullreich, Dunaj. — Odgovorni urednik Jože Gostinčar. — Tisk Kat. Tiskarne.

Najboljša in najcenejša zabava
v Ljubljani je v

Kino Central

v deželnem gledališču.

Obiskujte vedno »Kino Central«, kjer se za mal denar dobi bogato razvedrilo!

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi

jedilno olje, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila

mesnico

v semenišču v Šolskem drevoredu

kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti šte. 30.

Kdor pristopi kot član h „Gospodarski zvezi“, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg šte. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volнено blago, kakor ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prti, servijeti in brisalke iz platna in damasta. **Priznano nizke cene!**

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinejših. Fini batistasti, platneni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha. **Vedno sveže blago!**

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

pritličje, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4 ³/₄ %**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vložnih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

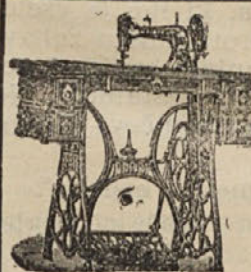
Načelstvo.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.

F. Meršol Ljubljana
Mestni trg 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom. Velika izbor vezenin, čipk, rokavlo, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih roboev, ovratnikov, zavratnilo, volne, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

Priporočamo cenjenemu občinstvu edino domačo tvrdko

Ignac Vok

špecialna trgovina šivalnih strojev in koles Ljubljana, Sodna ul. 6,

katera ima po ugodnih cenah in obrokih od strokovnikov priznane najboljše šivalne stroje v Evropi in to so PFAFF v veliki izbiri in zalogi. 10letna pisemna garancija! Pouk o vezenju vsak čas brezplačno. Pridni posredovalci se iščejo